ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 13.10.2025 г.
SWD(2025) 289 final

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ НА СЛУЖБИТЕ НА КОМИСИЯТА

РЕЗЮМЕ НА ДОКЛАДА ЗА ОЦЕНКАТА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО,

[…]

придружаващ

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) .../... НА КОМИСИЯТА

за определяне на изискванията за екопроектиране за външни електрозахранващи устройства, безжични зарядни устройства, подложки за безжично зареждане, зарядни устройства за преносими батерии с общо предназначение и кабели USB тип C съгласно Директива 2009/125/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕС) № 2019/1782 на Комисията

{C(2025) 6759 final} - {SEC(2025) 264 final} - {SWD(2025) 288 final}

Оценка на въздействието на Регламент за определяне на изискванията за екопроектиране на външни електрозахранващи устройства (ВЕУ) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2019/1782 на

A. Необходимост

Защо? В какво се състои разглежданият проблем?

Всяка година в ЕС се продават над 400 милиона ВЕУ. Те захранват с електрически ток електронни и електрически крайни устройства като преносими компютри, смартфони, безжични маршрутизатори и електрически четки за зъби. Въпросите, свързани тяхната енергийна ефективност, са регламентирани в Регламент (ЕС) 2019/1782, с който се определят изискванията за екопроектиране. Едно от изискванията в регламента е той да бъде преразглеждан в светлината на техническия напредък. В разпоредбите за преразглеждането се определят редица специфични изисквания, които трябва да бъдат разгледани, свързани по-специално с КПД при товар 10 % и с обхвата и аспектите, свързани с кръговата икономика, по-специално функционалната съвместимост.

Извършена е оценка на регламента, с която е установено, че досега той е бил ефективен по отношение на намаляването на консумацията на енергия от ВЕУ. Установено е също така, че той остава адекватен, но също и това, че променящият се пазар на захранвани с електроенергия продукти и развиващите се полупроводникови технологии предлагат неизползван потенциал за допълнителни ползи по отношение на енергията, околната среда и потребителите.

Отделно от това, чрез изменение на Директива 2014/53/ЕС за радиосъоръженията ЕС направи първата стъпка към общо решение за зареждане на електронни устройства. Предвидени са общ съединител и протокол за зареждане за редица електронни устройства, по-специално за смартфони, преносими компютри и таблети. Към момента на приемане беше признато, че успоредно с това съществува необходимост от регламентиране на ВЕУ, използвани за захранване на тези и подобни устройства.

Целта на намесата е да се определят оптималните изисквания за екопроектиране на ВЕУ, за да се допринесе за целите на ЕС в областта на енергийната ефективност и околната среда, да се подкрепи постигането на по-кръгова икономика и да се избегнат пречките пред ВЕУ на единния пазар. В съответствие с изискванията на Директивата за екопроектирането строгостта на изискванията за енергийната ефективност следва да бъде определяна на такова ниво, че да се постигнат най-ниски разходи за потребителите през целия жизнен цикъл, което да доведе до намаляване на разходите, като същевременно се допринесе за постигането на общите цели на ЕС.

Понастоящем потреблението на енергия от около 2 милиарда ВЕУ в ЕС възлиза на около 11,6 TWh, което е около 0,5 % от крайното потребление на електроенергия в ЕС. Емисии от дейностите, свързани с енергията, и емисии на замърсители възникват също и при тяхното производство. Емисиите на парникови газове от тяхното производство и употреба се оценяват на около 2 Mt CO_{2eq} годишно.

Какво се очаква да бъде постигнато с настоящата инициатива?

Очаква се инициативата да доведе до увеличаване на ефективността на ВЕУ, които ще черпят по-малко електроенергия за захранване на крайните устройства, като по този начин ще се спестят на потребителите пари от сметките им за електроенергия. Тя ще доведе и до намаляване на емисиите на замърсители и емисиите на парникови газове при генерирането на електроенергия.

Чрез изискванията за функционална съвместимост инициативата ще доведе до ограничаване на необходимостта потребителите да купуват нови ВЕУ за всеки захранван с електроенергия продукт и до намаляване на разходите им. Намаляването на покупките на ВЕУ ще доведе до намаляване на нуждата от материали, както и на емисиите от дейностите, свързани с енергията, и емисиите на замърсители при производството.

Взети заедно, тези изисквания за енергийна ефективност и функционална съвместимост допринасят за постигането на целите на ЕС в областта на енергетиката, климата и околната среда.

Очаква се изискванията за функционална съвместимост да доведат до значително увеличение на удобството за потребителите, тъй като с тях се гарантира, че ВЕУ могат да се използват

Каква е добавената стойност от действия на равнището на ЕС?

Директивата за екопроектирането, с която определя рамката за регламентиране на показателите на ВЕУ и други продукти, свързани с енергопотреблението, беше приета, за да се осигури добавената стойност от ЕС. С нея Комисията се оправомощава да регламентира екологичните показатели на тези продукти, като същевременно гарантира, че изискванията са еднакви за целия единен пазар, като по този начин се избягват всякакви пречки пред свободното движение на продукти.

Чрез установяването на изисквания за екопроектиране на равнището на ЕС се осигурява достъп до по-екологични и енергийноефективни продукти в целия ЕС, във всички държави членки. Този пазар е многократно по-голям от пазара на една-единствена държава членка и по този начин създава много по-силен стимул за отрасъла да въвежда нововъведения и да разработва продукти, които отговарят на изискванията по икономически най-ефективния начин.

Ето защо установяването на изисквания за екопроектиране на равнището на ЕС има ясна добавена стойност. Липсата на хармонизирани изисквания на равнището на ЕС би стимулирала държавите членки да определят минимални национални изисквания за конкретни продукти в рамките на своите национални политики в областта на околната среда и енергетиката, което би създало пречки пред търговията. Такъв беше случаят с много продукти преди установяването на мерки за екопроектиране на равнището на ЕС.

Б. Решения

Какви законодателни и незаконодателни варианти на политиката са разгледани? Има ли предпочитан вариант? Защо?

Чрез диалог със заинтересованите страни в рамките на Консултативния форум по екопроектиране и енергийно етикетиране и на двустранни срещи, както и чрез писмени становища, бяха разгледани широк кръг от възможни мерки. Разгледаните мерки са насочени към енергийната ефективност, функционалната съвместимост и дълготрайността на ВЕУ.

Разгледана беше възможността за доброволно споразумение, но продуктът се характеризира с много голям брой производители и затова не е реалистично да бъде сключено такова споразумение, което да обхваща голям дял от пазара. Отрасълът не прояви интерес към такова споразумение и затова този вариант беше отхвърлен.

След предварителен анализ бяха отхвърлени различни други мерки, включително:

- изисквания за ремонтопригодност;
- хармонизиране и минимално допустим КПД в работен режим за безжично зареждане;
- енергиен етикет на ЕС;
- задължително разделяне на ВЕУ от продукта, захранван с електроенергия;
- разширяване на приложното поле така, че да включва ВЕУ за осветителна техника и за електрически велосипеди;
- изисквания за предоставяне на информация по отношение на КПД;
- изисквания по отношение на USB за ВЕУ, с които се захранват определени категории продукти, включително приложения за използване във влажни условия, прахосмукачки, детски играчки и звукотехнически устройства.

Бяха оценени варианти на политиката, включващи различни мерки за проучване на диапазон от нива на енергийната ефективност и аспекти на кръговата икономика. Беше избран предпочитан вариант, който получи най-висока оценка по отношение на енергийната ефективност с цел постигане на най-ниски разходи за потребителите през целия жизнен цикъл, ефективността по отношение на намаляването на потреблението на енергия и на емисиите, икономическата ефективност и съгласуваността с други политики на ЕС. Предпочитаният вариант съчетава следните мерки:

- разширяване на приложното поле така, че да бъдат обхванати безжичните зарядни устройства, зарядните устройства за едноелементни батерии, инжекторите на активна мощност по етернет и самостоятелните ВЕУ за USB;
- изисквания за функционална съвместимост на ВЕУ с изходна мощност под 240 W, захранващи крайни устройства като: оборудване, свързано с информационните и

телекомуникационните технологии (напр. безжични маршрутизатори), битова електроника и електроника за офиса (например монитори за компютър, телевизионни приставки, конзоли за видеоигри), зарядни устройства за едноелементни батерии, подложки за безжично зареждане;
- изискване за предоставяне на информация относно функционалната съвместимост, включително логотип на ЕС за общото зарядно устройство;
- минимално допустим КПД при работа с товар 10 % за ВЕУ с мощност над 10 W;
- по-строги изисквания за средния КПД в работен режим и за КПД на празен ход;
- минимално допустима консумирана мощност в режим „в готовност“ за подложките за безжично зареждане;
- изнасяне на захранващите схеми извън устройството в случая на безжичните зарядни устройства и на зарядните устройства за едноелементни батерии;
- изисквания за дълготрайност, по специално изходни кабели, които могат да бъдат разединявани.

Благодарение на предпочитания вариант делът на функционално съвместимите ВЕУ на пазара в ЕС ще нарасне с около 35—40 %, в допълнение към очакваните около 50 % в резултат на изискванията на Директивата за радиосъоръженията.

Кой подкрепя отделните варианти?

По време на прегледа бяха проведени широки консултации със заинтересовани страни и експерти от национални органи, отраслови асоциации, НПО в областта на околната среда и потребителски групи. Първоначалният набор от варианти беше представен на Консултативния форум по екопроектиране и енергийно етикетиране през февруари 2023 г. Второ заседание на Консултативния форум беше проведено през ноември 2023 г. На участниците бяха предоставени по интернет предварителният анализ, оценката и всички съответни документи, включително протоколи, представяния и документи с позиции на заинтересованите страни. Бяха проведени също двустранни срещи с отраслови асоциации и технически експерти.

НПО на потребителите и в областта на околната среда категорично подкрепиха увеличаването на строгостта на изискванията за ефективност и въвеждането на изисквания за функционална съвместимост и дълготрайност. Позициите на държавите членки бяха по-нюансирани, като някои от тях подкрепяха по-строгите изисквания за ефективност, а други бяха скептични по отношение на изискванията за дълготрайност. Стопанските и отрасловите организации бяха по-скоро скептични по отношение на изискванията за ефективност при товар 10 % и аспектите на функционалната съвместимост и дълготрайността.

Повечето реакции бяха получени по отношение на мерките за функционална съвместимост. По-специално някои държави членки и отраслови асоциации посочиха потенциални проблеми, свързани с безопасността на ВЕУ, които се използват във влажни условия (например бани) или за които се изисква специална защита от електростатичен разряд (като прахосмукачки). Опасения бяха изразени и по отношение на приложенията за осветление. Бяха поискани пояснения по отношение на изискванията за устройствата за зареждане на батерии. Бяха представени аргументи в полза на прага на приложимост на новите изисквания при товар 10 %. НПО в областта на околната среда поискаха строги изисквания за ефективност, включително за безжичното зареждане, както и допълнителни изисквания за дълготрайност на кабелите.

В. Въздействия на предпочитания вариант

Какви са ползите от предпочетения вариант (ако има такъв, в противен случай — от основните варианти)?

Основните ползи, които се очакват от предпочитания вариант, са по-ниското енергопотребление както по време на употребата, така и при производството, и свързаното с това намаление на емисиите на парникови газове и замърсители. В резултат на увеличената повторна употреба на ВЕУ ще се използват по-малко материали както при производството на ВЕУ, така и при изгарянето на гориво за генериране на електроенергия.

В количествено изражение се очаква предпочитаният вариант да доведе до ежегодни икономии до 2035 г. в размер на около 3 % от енергопотреблението на ВЕУ през целия жизнен цикъл, 9 % от свързаните с него емисии на парникови газове и около 13 % от свързаните с него емисии на замърсители, всички в сравнение с продължаването на обичайната практика. Тези ползи ще бъдат свързани с намаляване на потребителските разходи с около 100 млн. евро годишно до 2035 г. Прогнозните социални икономии на разходи за целия жизнен цикъл са малко по-високи — около 130 млн. евро годишно.

Изискванията за функционална съвместимост ще доведат до значително повишаване на удобството на потребителите, което, ако бъде остойностено, се очаква да донесе допълнителни ползи за потребителите от сравним порядък

Ще има ли значително въздействие върху националните бюджети и администрации?

Няма допълнително въздействие върху националните бюджети или администрации. Що се отнася до производителите, предвидените мерки ще доведат до изключително ограничена допълнителна административна тежест, която произтича единствено от изискванията за отпечатване на специфична допълнителна информация. Оценява се, че тези допълнителни разходи за въвеждане на логотипа за общото зарядно устройство в табелката на едно ВЕУ и неговата опаковка са в интервала под един цент – максимум 0,001 евро на един продаден екземпляр, което са равнява на

Ще има ли други значителни въздействия?

Очаква се настоящото преразглеждане да подпомогне иновациите в резултат на определянето на минимални технически изисквания и оставянето на възможности за конкуренция по отношение на начините за тяхното изпълнение. С него се подкрепят текущите пазарни тенденции към по-висока енергийна ефективност. Следните изисквания са нови и се очаква да бъдат последвани от други пазари и юрисдикции:

- изискванията за КПД при товар 10 %;
- изискванията за функционална съвместимост, с които се осигурява съвместимост на ВЕУ, така че да се захранва широк набор от уреди;

Г. Последващи действия

Кога ще се преразглежда политиката?

Предвидено е преразглеждане пет години след приемането на преработения регламент. Тогава ще бъде направена оценка на регламента въз основа на пазарни данни и друга информация.